

Utökad befrielse från energiskatt för egenproducerad el

Sammanfattning

- Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) ställer sig tveksamt till förslaget i promemorian då det innebär ett selektivt gynnande av viss förnybar energi, där negativa konsekvenser för energisystem och effektsituation i stort inte har analyserats eller begränsats.
- Ett eventuellt utökat stöd bör villkoras till att installationen inte ska försämra effektsituationen i området, exempelvis genom att ersätta fjärrvärme så att eleffektbehovet ökar vintertid och underlaget för kraftvärme minskar samt att kostnader för att förstärka elnätet inte i huvudsak läggs på övriga kunder i elnätskollektivet.

Övergripande synpunkter

Kommuner och regioner arbetar på flera sätt för att främja utbyggnad och användning av förnybar energi, inom både bioenergi, vindkraft, solenergi, vattenkraft och energieffektivisering.

SKR anser att förnybar energi bör främjas och ser därför i grunden positivt på syftet med förslaget. Samtidigt bör styrmedel i huvudsak vara teknikneutrala utifrån nytta för miljö och energisystem, särskilt för teknik som är relativt mogen. Det är också väsentligt att styrmedel i klimatarbetet beaktar energisystemet i stort. Producenter på marknaden bör ha likartade villkor, varför det är tveksamt att skattesubventionera kommersiella aktörers egenkonsumerade elproduktion. Ur ett hushållningsperspektiv är det rimligare att subventionera produktion än egenkonsumtion.

Regeringen har nyligen lanserat arbete med en elektrifieringsstrategi. Enligt flera bedömare ökar behovet av elanvändning med ca 50 TWh el, med störst klimatnytta för industri och transporter. Därtill innebär en större andel förnybar variabel elproduktion en utmaning för systemet. Samtidigt finns redan brister i eleffekt på flera håll i landet. Det medför att elnätet kraftigt behöver förnyas och byggas ut, för vilket tillståndsprocesserna behöver snabbas upp.

SKR anser att marknaden behöver omregleras så att planerbar produktion, såsom kraftvärmen, ges rätt förutsättningar utifrån sin nytta för energisystemet i stort. Lokal produktion av kraftvärme och fjärrvärme är delvis ett alternativ för utbyggnad av elnät, men ges i princip ingen extra ersättning för att den finns tillgänglig där behovet finns. Fjärrvärme och kraftvärme har därtill på sikt stora möjligheter att bidra till koldioxidlagring (CCS), där exempelvis Stockholm Exergi driver en pilotanläggning,

samt att bidra till att utvinna energi, metaller och salter ur avfall som inte kan återvinnas.

På senare år har flera regleringar förbättrat konkurrenssituationen för vattenkraft, kärnkraft, vind och sol, medan andra regleringar försämrat för kraftvärme och fjärrvärme, genom exempelvis skatt på avfallsförbränning, slopad skattebefrielse för biooljor samt byggregler som fortsatt premierar värmepumpar och solel framför fjärrvärme.

Förslaget saknar ordentlig konsekvensanalys

Att i detta läge föreslå utökad skattefrihet för viss förnybar energi borde föranleda en ordentlig konsekvensanalys. I promemorian nämns riskerna bara i förbigående och omfattningen tonas ned.

”Indirekt kan även konkurrenssituationen för fjärrvärme och fjärrkyla påverkas negativt om den egenproducerade elen används för att täcka uppvärmnings- eller nedkylningsbehov som nu hanteras av leveranser av fjärrvärme eller fjärrkyla. I nuläget bedöms volymerna egenproducerad el som begränsade, varför dessa effekter initialt kan förväntas vara små.”

Samtidigt sägs att den starkaste stimulanseffekten förväntas uppstå för investeringar i solceller på kommersiella fastigheter och flerbostadshus, och att det finns en betydande utbyggnadspotential. Promemorian påtalar inte att ett ytterligare främjande av solel skapar stora drivkrafter att välja värmepumpar framför fjärrvärme, eftersom producerad el behöver användas i byggnaden för att tillgodoräkna sig skattefrihet och även räknas bort från byggnadens energianvändning enligt BBR.

Inverkan på effektsituationen nämns också bara i förbigående, utifrån att kostnaderna kan vältras över på kundkollektivet.

”Solkraft är, på motsvarande sätt som vindkraft, att betrakta som intermittent och inte planeringsbar, vilket kan innebära att elsystemets förmåga att balansera kortsiktiga obalanser, som kan påverka systemets robusthet och stabilitet, kan behöva förstärkas ytterligare om andelen solkraft på elmarknaden kraftigt ökar. ... Nätbolagen bedöms samtidigt ... övervältra dylika kostnader på kundkollektivet.”

Förslaget saknar villkor för styrning av produktion och användning till nytta för energisystemet i stort, vilket vore påkallat.

Sådana villkor för ett utökat stöd bör omfatta att installationen inte ska försämra effektsituationen i området, exempelvis inte ersätta fjärrvärme så att eleffektbehovet ökar vintertid och underlaget för kraftvärme minskar. För att bidra till energisystemet bör användningen styras till transport, elintensiv produktion och fastighetsel (dvs. ej till värme). Därtill är det tveksamt att tillkommande kostnader för att förstärka elnätet huvudsakligen ska läggas på övriga kunder i elnätskollektivet.

Att effektgränserna samtidigt höjs för vindkraft, är en utökad subvention som styr mot mindre och mindre effektiva produktionsanläggningar som inte placeras med hänsyn till bästa vindlägen.

Både för vind och sol är tekniken i dagsläget så relativt mogen att den borde kunna klara sig utan denna typ av subventioner.

SKR ser samtidigt positivt på den föreslagna administrativa förenklingen för denna typ av stöd, genom att den egenanvända el som produceras i berörda anläggningar undantas från skatteplikt, i flera fall istället för att söka avdrag för att få nedsättning av energiskatten på el.

Sveriges Kommuner och Regioner

Anders Knape
Ordförande

Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet med hänvisning till eget yrkande enligt bilaga 1.

Styrelsen SKR
2021-01-29

Reservation från Sverigedemokraterna

Utökad befrielse från energiskatt för egenproducerad el

Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet med hänvisning till eget yrkande enligt följande:

Sverigedemokraterna är av uppfattningen av elmarknaden i högre grad måste präglas av just en marknad. Ett första steg i den riktningen är att avveckla befintliga skattelättnader och skattesubventioner. Att i det läget ytterligare fördjupa befintliga skattesubventioner vore kontraproduktivt och bidrar inte till något av Sveriges mål för energipolitiken. Vi anser därför att förslaget är negativt för regioner och kommuner.

Med anledning av detta anser vi att det tydligt bör framgå av yttrandet att SKR avvisar förslaget.

Sverigedemokraterna yrkar

att texten "[...] (SKR) ställer sig tveksamt till förslaget i promemorian" i yttrandet ändras till "[...] (SKR) avvisar förslaget i promemorian" i enlighet med hur det är sammanfattat i memorial.